

ВИТЯГ

з протоколу № 5 розширеного засідання кафедри соціології

на тему **«Аналіз та оцінка освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти»**

за спеціальністю 054 «Соціологія»

галузі знань - 05 «Соціальні та поведінкові науки»

від 20 грудня 2021 року

Головуючий: д. соц. н., проф. , завідувач кафедри соціології Пачковський Ю.Ф.

Секретар засідання: ст. лаб. кафедри соціології Біла Х.М.

Присутні: проф. Коваліско Н.В., проф. Черниш Н.Й., доц. Калиняк О.Т., доц. Демків О.Б., доц. Лапан Т.Д., доц. Марусяк Т.С., доц. Кудринська Г.І.

Запрошені стейкхолдери: Іванкова-Стецюк О. Б. д. соц. н., проф., пров. наук. співробітник відділу етнології сучасності Інституту народознавства НАН України (Львів); Корнієнко І. О., к. психол. н., завідувач кафедри практичної психології КЗ ЛОР «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти», Химович О.С. к. соціол. н., Дослідницький центр «Соціоінформ», Гойсан В. М., соціологиня Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету «Львівська політехніка».

Порядок денний

1. Обговорення освітніх компонентів (навчальних дисциплін), результатів навчання та цілей освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії за спеціальністю 054 «Соціологія» на третьому освітньо-науковому рівні вищої освіти.
2. Визначення перспектив розвитку освітньо-наукової підготовки доктора філософії за спеціальністю 054 «Соціологія» та оцінка конкурентноспроможності випускника на ринку праці.

СЛУХАЛИ: проф. Черниш Н.Й., гарант ОНП підготовки доктора філософії за спеціальністю 054 «Соціологія» ознайомила присутніх з метою даної освітньо-наукової програми, її структурою, освітніми компонентами та програмними результатами навчання.

ВИСТУПИЛИ:

Проф. Черниш Н. Й.: головна мета даної ОНП є підготовка фахівців із соціології, здатних розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної, дослідницько-інноваційної діяльності у сфері соціології, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань. Відтак, основний фокус освітньо-наукової програми зміщений у напрямку пріоритетності теоретико-прикладних дисертаційних досліджень в їх органічній єдності, спрямованих на розв'язання нагальних потреб сучасного українського суспільства, а також у можливості акумулювання нового соціологічного знання на основі авторських емпіричних досліджень. Тому важливим є формування не лише науково-педагогічного персоналу, але й наукових кадрів для системи освіти, бізнесу, урядування та громадського сектору. Саме тому для нас важливим є визначення сильних та слабких сторін ОНП підготовки доктора філософії за спеціальністю 054 «Соціологія». Для цього ми запросили Вас і чекаємо на Ваші зауваження та пропозиції. Прошу ознайомитись із змістом ОНП підготовки доктора філософії за спеціальністю 054 «Соціологія».

Проф. Пачковський Ю.Ф. попрошу запрошених наукових працівників та представників дослідницьких центрів подавати Ваші запитання.

Задали питання та взяли участь в обговоренні:

1. Наскільки перелік програмних результатів навчання відповідає актуальним запитам ринку праці та потребам роботодавців у галузі соціології? (к. психол. Н. Корнієнко І.О.)
2. Які є наукові пріоритети даної освітньо-наукової програми? (проф. Іванкова-Стецюк О.Б.)
3. Як програма інтегрує міжнародний досвід в освітній процес? (соціологиня Гойсан В.М.).
4. Яким чином ОНП забезпечує розвиток практичних дослідницьких компетентностей (к. соц. н. Химович О.С.).

Обговорення:

1. Проф. Іванкова-Стецюк О. Б. Для реального розвитку соціологічної теорії програма повинна системно інтегрувати новітні теоретичні підходи, які окреслюють «соціологію майбутнього». Йдеться про включення до ОНП блоків, присвячених новим підходам до вивчення трудової чи інтелектуальної

мобільності, цифрової нерівності, мережевого суспільства і новітніх кризових явищ. Важливо підкреслити, що методологічно освітньо-наукова програма у концептуальному дискурсі має багато сильних сторін. Тут важливо відійти від констатуючого огляду сучасних теорій, а зосередитися на розвитку критичної рефлексії: здобувачі мають уміти поєднувати складні теоретичні моделі з емпіричними даними, застосовувати теорію для інтерпретації трансформацій, зокрема українського суспільства, а також бачити, як глобальні тренди (технологічні інновації, міграція, екологічні кризи) формують нові об'єкти для глибшого соціологічного аналізу. Загалом дана програма спрямована на розвиток компетентностей, що допоможуть випускникам виконувати науково-дослідну, експертно-аналітичну, науково-педагогічну діяльність на належному рівні.

2. К. психол. н. Корнієнко І. О. Дякую, що запросили до обговорення даної ОНП. На мою думку, для підготовки фахівця вищої кваліфікації у царині соціології важливою є цілеспрямований розвиток науково-професійних комунікацій, зокрема в контексті взаємодії з академічними інституціями, органами влади, бізнесом і громадськими організаціями. Йдеться про формування в здобувачів умінь презентувати результати досліджень різним аудиторіям, вести переговори, брати участь в експертних зустрічах, панельних дискусіях та консалтингових проектах. Важливими для сучасного фахового становлення майбутнього фахівця-науковця є розвиток комунікативних компетентностей, що дало б змогу посилити в ОНП блоки (або їх відобразити у тематиці відповідних силабусів), пов'язані з публічними виступами, медіацією, управлінням конфліктами, підготовкою аналітичних звітів, а також етикою професійної комунікації. Це має підвищити здатність випускників ефективно презентувати результати соціологічних досліджень на престижних наукових форумах, а також у ситуаціях високої невизначеності та соціальної напруги, а також впевнено почувати себе на ринку праці.

3. К. соц. н. Химович О. С. Як працівниця відомої у нашому регіоні дослідницької агенції «Соцінформ», вважаю за доцільне доповнити теоретичну складову навчального процесу компетентностями, що стосуються нових методів збору соціологічної інформації, які не базуються на прямому опитуванні респондентів (анкетуванні чи інтерв'ю), а отримують інформацію іншими шляхами. Саме у цьому дискурсі сьогодні в сучасній соціології надається важливе значення. Такі методи дають змогу вивчати поведінку, взаємодії та ситуаційний контекст у реальних умовах, знижують роль суб'єктивних самооцінок респондентів і є особливо доречними там, де пряме опитування є складним або призводить до викривлення результатів. Загалом, мені подобається змістовне наповнення запропонованої освітньо-наукової програми.

4. Соціологиня Гойсан В. М. З мого досвіду як соціолога-практика підготовка здобувачів PhD має формувати здатність соціолога працювати на перетині академічних досліджень і прикладної аналітики: використовувати статистичні та

алгоритмічні підходи до інтерпретації даних, розуміти мову бізнесу та HR-аналітики, брати участь у розробці продуктів і сервісів, що спираються на соціологічні аналітичні панелі, системи моніторингу, новітні інструменти комплексної оцінки чинників різної природи. Такі компетентності посилюють конкурентоспроможність випускників на ринку праці й підкреслюють необхідність подальшого розвитку на основі інноваційних технологій.

5. Проф. Коваліско Н. В. Як представник групи забезпечення хочу відзначити, що сьогоднішнє обговорення чітко засвідчило: наша програма має рухатися в напрямі посилення теоретичної інноваційності, методологічної гнучкості та практичної спрямованості. Позиції стейкхолдерів демонструють високий запит на підготовку соціологів, здатних однаково впевнено працювати як в академічному середовищі, так у експертній чи бізнес-сферах.

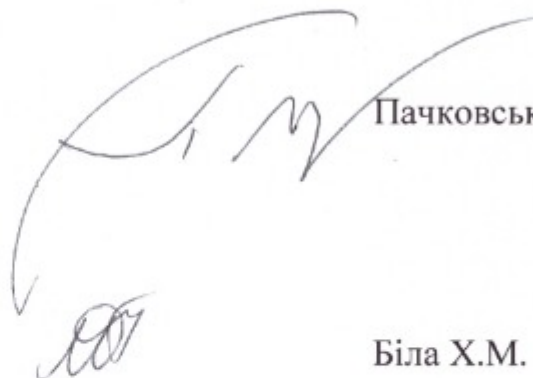
6. Проф. Черниш Н. Й. Усі висловлені пропозиції будуть інтегровані в подальший перегляд ОНП. Йдеться про перегрупування освітніх компонентів, посилення блоків, пов'язаних з інноваційними методами дослідження, а також щодо розвитку універсальних навичок комунікації та викладання. Передусім, як гарант ОНП 054 «Соціологія», вбачаю важливість переосмислення цілей та завдань соціології на сучасному етапі суспільного поступу. Наш досвід теж показує необхідність по-новому переосмислити теоретичні підходи, зробити їх цільними та системними. Мусимо теж визнати, що наших здобувачів не зацікавила така дисципліна як «Концептуалізація в соціології», що побічно є дотичною до компоненти з нормативної частини ОНП «Тенденції та перспективи розвитку соціології у XXI ст.». Окрім того, оновлена програма має ще більш виразно позиціонуватися як середовище, в якому формується сучасний соціолог-дослідник, здатний працювати з комплексними соціальними проблемами та відповідати на виклики суспільства майбутнього.

7. Проф. Пачковський Ю. Ф. Хочу усім подякувати за обговорення освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії за спеціальністю 054 «Соціологія». Такі обговорення із запрошеними стейкхолдерами безперечно дають можливість із різних сторін та точок зору розглянути сильні та слабкі сторони програми, щоб у майбутньому підвищити її якість та конкурентоспроможність, зробити її привабливою для потенційних вступників на нашу PhD за спеціальністю 054 «Соціологія».

1. УХВАЛИЛИ. Групі забезпечення та розробки ОНП підготовки доктора філософії третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти» за спеціальністю 054 «Соціологія» галузі знань - 05 «Соціальні та поведінкові науки» врахувати висловлені рекомендації. Замінити освітні компоненти «Тенденції та перспективи розвитку соціології у XXI ст.» та «Концептуалізація в соціології» на «Соціологія майбутнього: тенденції та перспективи змін».

Головуючий:

завідувач кафедри соціології

Пачковський Ю.Ф.

Секретар засідання:

старший лаборант

Біла Х.М.